

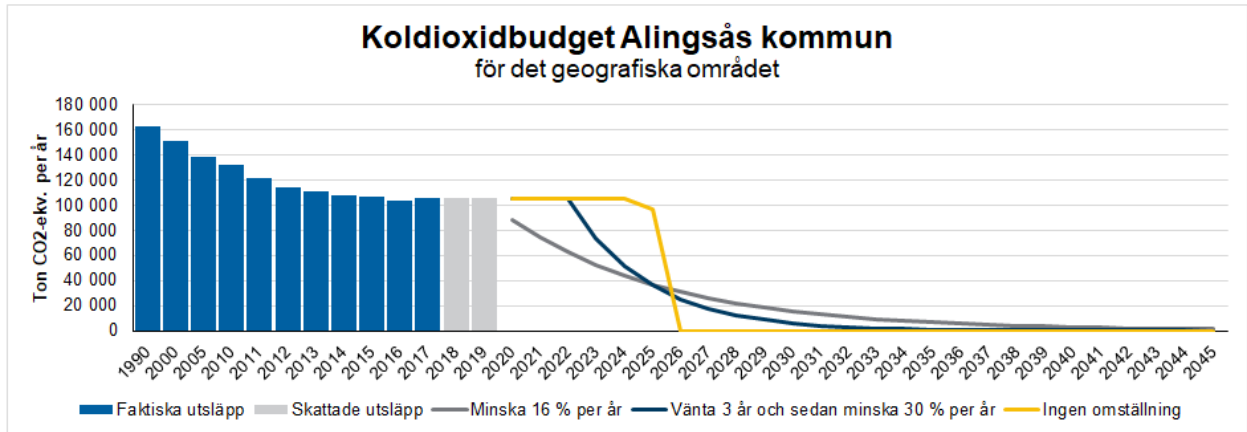
Koldioxidbudget för Alingsås kommun

En klimatbudget, vanligen kallad koldioxidbudget, är ett verktyg som åskådliggör hur mycket koldioxid som maximalt kan släppas ut för att undvika en viss nivå av global uppvärmning. Verktöget konkretiserar hur mycket en aktör såsom ett land, region eller kommun behöver minska sina koldioxidutsläpp genom att beräkna en årlig utsläppsminskningstakt. Detta kan sedan budgeteras till tid och aktiviteter, jämförbart med en ekonomisk budget. Liknande en ekonomisk budget finns det istället för pengar en total mängd växthusgaser att hushålla med och antingen kan allt användas på en gång eller fördelas långsiktigt över en angiven tidsperiod. En koldioxidbudget kan antingen baseras på geografiskt avgränsade utsläpp eller på konsumtionsbaserade utsläpp, det vill säga alla utsläpp som invånare och samhället tillsammans ger upphov till oavsett var i världen utsläppen sker.

Frågan om koldioxidbudgetar är komplex eftersom det finns olika sätt att göra beräkningar. De olika beräkningsalternativen har för- och nackdelar och ingen kan sägas vara den mest korrekta eller den mest rimliga. I dagsläget finns inte tillräcklig statistik och fakta inom alla områden vilket innebär att det behövs en del uppskattningar och antaganden, oavsett beräkningsmetod. Siffrorna kan således inte förväntas vara exakta utan istället ska storleksordning och trend ses som vägledande för åtgärdsarbete.

Västra Götalandsregionen (VGR) har nyligen tagit fram en koldioxidbudget för länet baserat på geografiskt avgränsade utsläpp med tillägg för utsläpp från utrikes transporter bestående av internationell sjöfart som tankar i Sverige, utrikes militär verksamhet samt utsläpp från svenskarnas internationella flygresor. VGR:s koldioxidbudget siktar på att uppfylla målet för maximalt två graders uppvärmning utifrån Parisavtalet och visar på att regionen måste minska utsläppen med en takt om 16 procent årligen fram till år 2040. Borås Stad har gått ett steg längre och tagit fram en omfattande och ambitiös koldioxidbudget som även omfattar utsläpp från konsumtion. Det finns ingen statistik på lokal nivå för utsläpp från konsumtion och Borås Stad har därför lagt resurser på att i egen regi utreda detta. Resultatet är liknande VGR:s, det vill säga att minskningen av utsläppen behöver ske med en takt om cirka 15-20 procent per år.

Modellen som använts för VGR:s koldioxidbudget kan på ett förenklat sätt tillämpas på regionens kommuner, men omfattar då endast geografiskt avgränsade utsläpp med hjälp av data från RUS (Nationella emissionsdatabasen). Denna modell har tillämpats på Alingsås kommun, se figur 1 nedan.

Figur 1. Koldioxidbudget för Alingsås kommun, baserad på geografiskt avgränsade utsläpp.

I modellen har tre alternativ för utsläppsminskning tagits fram. Det mest rimliga alternativet är enligt denna modell att utsläppen av koldioxid inom Alingsås kommun ska minska med 16 procent per år mellan åren 2020 och 2040. Då kommer omställningen ske tillräckligt snabbt för att det ska vara möjligt att nå Parisavtalets 2-gradersmål. Det andra scenariot i modellen är att vänta med utsläppsminskningen i tre år för att sedan göra en drastisk omställning och minska med 30 procent per år. Det tredje scenariot går ut på att fortsätta så som idag och inte göra någon omställning alls. Det innebär att hela utsläppsutrymmet är förbrukat redan omkring år 2026 och därmed har Alingsås misslyckats med att begränsa sina växthusgasutsläpp och riskerar bidra till en uppvärmning som kommer överstiga två grader. Det finns tre huvudsyften med en koldioxidbudget enligt modellen i figur 1:

- Alingsås kommun får en riktlinje som visar hur minskningen av växthusgasutsläppen ska ske i den takt som krävs för att bidra till att begränsa den globala uppvärmningen till maximalt två grader.
- Alingsås kommun kan på ett enkelt sätt uppdatera koldioxidbudgeten och följa den årliga utvecklingen.
- Alingsås kommun får ett verktyg för att kommunicera klimatomställning inom organisationen, gentemot kommunens invånare och med näringslivet.

Att minska utsläppen i den takt som behövs innebär en stor omställning och utmaning. Det är en utmaning som hela Sverige och världen står inför och inom nästa alla områden är utvecklingen i Alingsås beroende av en nationell och internationell utveckling. Kommunen har dock möjligheter och verktyg för att skynda på utvecklingen och bidra genom lokal klimatomställning.

Det är viktigt att i omställningsarbetet se till vilken rådighet Alingsås kommunkoncern har över utsläppen och hur kommunen kan skapa förutsättningar för omställning även utan direkt rådighet. I kommunens budget som antogs av kommunfullmäktige den 27 november 2019, § 220 framgår det att det ska tas fram en handlingsplan för kommunens klimatarbete, med åtgärder för att minska koldioxidutsläppen i Alingsås kommun. I planen behöver det ingå någon form av aktivitetsbank som visar olika sätt att minska utsläppen både för förvaltningar och bolag. Även om koldioxidbudgeten är avgränsad till de geografiska utsläppen kan klimatplanen även omfatta konsumtionsbaserade utsläpp eftersom kommunen har stor rådighet över sin egen konsumtion och kan ge förutsättningar för att invånare och näringsliv också kan minska sina konsumtionsbaserade utsläpp.